

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1815_254-txt-shoot-idm117.pdf (tilgået 10. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape.

Udgiveren af dette Digt, Hr. Etatsraad Thorkelin, har, som venteligt var, optaget mig mine forrige Par Ord saare ilde, og da jeg virkelig, uden at *det* var min Hensigt, sagde ham Ting, der ere haarde at døie, vil jeg deri ei saa synderlig fortænke ham. At han taler mig til som en Pog der skal staae Skoleret, kunde jeg vel have lidt mere at indvende imod, men det er nu engang Mode i den danske Skriveverden, og Moden veed Man jo er en Tyran, hvis Venner har det ondt nok, saa Man ikke bør være for stræng i det Kapitel. Men, Udgiveren har forivret sig saaledes, at han erklærer alle mine Rettelser for Tant og Galskab, og trodser paa at jeg umulig kan bevise dem, see, det er for galt, og dertil maatte jeg ikke tie, naar Udgiveren ei selv vilde tilstaae at han havde overilet sig, og det vil han ikke, og hvor nødig jeg da end vil drage Fordeel af en Oldings Svaghed, nødes jeg dog til at see jeg kan viske Pogestemplet ud, som han har trykt paa mine Bemærkninger, og ihvor grusomt det nu end kan synes at forstyrre Glæden, Saadant udentvivil har vakt hos mange, kan jeg dog ikke sige just, jeg gjør mig synderlig Samvittighed derover, thi min Skyld er det ikke, at de har troet mig ei blot saa slet men selv saa dum, at laste hen i Veiret hvad jeg ei forstod, blot for at skaffe mine Fiender en Triumph, og mig en dygtig Tugtelse af Lexikon 1106og Grammatik, to saa haandfaste, umiskundelige Ægtefolk, at hvem de faaer i Kløerne, ham frelser hverken Bønner eller Flugt. Nu, i slige Hænder maae jeg lade Udgiveren falde, men min Skyld er det ikke, han har selv udæsket de to Kiæmpfolk, og alt hvad jeg endnu kan gjøre, er, ei at røre ham med mindste Finger, men ikkun pege paa den Stilling hvori han selv har sat sig. Vil Grammatik og Lexikon frikjende ham, da har jeg Intet derimod, men mig skal de frikjende først, thi som et Barn har jeg gjort hvert Skridt i deres Ledebaand, og, nu til Sagen.

Jeg har sagt at Udg. har sammenblandet adskillige Begivenheder og forvandlet Fyrstenaavne, som *Hrædel*, *Herebald*, *Hædkyn* og *Heardred* til ubetydelige Tillægsord. Forudsat nu, hvad jeg har viist, at disse Ord forekomme oftere og i heel mærkelig Forbindelse, da kan der intet Spørgsmaal være om, at er det Mandsnavne, da maa det give stor Forvirring at oversætte dem som Tillægsord. Nu, det nægter da Udg. ikke heller, men han nægter trøstig Hovedsætningen, og den skal jeg nu bevise. Lettelig indseer Man at her spørges ikke om hine Ord kunde bruges som Tillægsord, ei heller om de maaskee andensteds bruges saa, thi bruges saa *kan* jo ethvert Navn som har nogen Betydning i Sproget, det kan Hrodgar og Hrodmund ogsaa, men her spørges kun, *om de bruges saaledes i Bjovulfs Drape*, og nu siger jeg, først, at Man aldrig der skal finde et af disse Ord lagt *til et Navn* som jo ellers 1107er sædvanligt, og dernæst, at der aabenbar er fire Personer i Digtet, som ei have andre Navne end disse Ord, og at Ordene aldrig bruges uden om dem, og er min Paastand saa ikke uimodsigelig beviist, naar jeg beviser dette, da veed jeg ikke hvad det er at bevise.

Hrædel. Dette Ord forekommer først S. 31 hvor Hrodgar siger, at *Gothernes Hrædel* gav Bjovulfs Fader Egthjof sin eneste Daatter, og allerede her er det i mine Øine klarlig et Navn, thi et Tillægsord kan det jo ikke være, da her intet Ord er, hvortil det kan lægges, og ene kan det ikke staae, uden at være enten et almindeligt eller særdeles *Kongenavn*. Hvilket det nu er, vil vi her lade uafgjort, og kun bemærke at den Gothekonge her tales om, kan ei være *Higelak*, thi var han *ung* i Bjovulfs Manddom, kunde han ei være hans Morfader, derimod see vi let, at for Tidens Skyld kunde den Konge godt være *Higelaks Fader*. Nu kaldes Higelak netop S. 113, 139, 176 og 222 udtrykkelig *Hrædels Søn* (sunu, eaferan Hreples) fremdeles kaldes Higelak *Hrædlingen* S. 144, hvilket Ord dog vel ligesaa vel er udledt fra et Navn, som *Skefing*, *Skylding* o.s.v., og heraf mener jeg det er soleklart, at *Hrædel er Navnet paa Higelaks Fader*. Endelig fortæller Bjovulf S. 181 at *Kong Hrædel* (Hreþel cyning) tog ham af hans Faders Huus som en syvaars Dreng og opfostrede ham, og S. 184, at da Hrædel var død, begyndte Krigen mellem Svenskere og Gother. Naar Man hertil føier S. 164 hvor paa et, mig endnu lidt dunkelt Sted, staaer: Hrædels Efterladte, da findes Ordet ikke mere i Digtet, men *Hrædling* bruges endnu 217 og 219 om Higelak og hans Brødre. Er nu Hrædel saa aabenbar et Navn, da er det intet Under at det har sat Udg. som ikke erkjendte det i stor Forlegenhed, som da ogsaa viser sig deri, at han oversætter det, alt efter Omstændighederne: Rex, Princeps, celer, timore vavuus, verendus, pectus.

Herebald og Hædkyn. Disse Ord findes ei i hele Digtet før S. 181 hvor Bjovulf siger, at den største Modgang Hrædel havde, var med hans Børn: Herebald og Hædkyn og Higelak. Udg. siger det skal hede at ingen Ting var værre for *ham* (efter Udgs. Mening Higelak) end det 1108vaabenmægtige og hedenske Folk var for hans Børn og Higelak, men uden at tale om Meget som baade Skjald og Grammatik har herimod at indvende, vil jeg blot nævne den Omstændighed, at Higelac, den klare Nominativ, som ved en Conjunction er bundet til to andre Nominativer (Herebald and Hæpcyn) maae rives derfra og gjøres til Dativ, som Grammatiken vist paa ingen Maade tilstæder. Fremdeles maae selv Udg. tilstaae at der heel igjennem S. 182, 83 og 84 tales om et *Brodermord* og Faderens Sorg, og naar der nu S. 182, efter Ordene: Herebald, Hædkyn, Higelak, læses: den *Ældste* faldt for *Broderhaand* da *Hædkyn* skjød sin Elskede, da mener jeg det maae kaldes afgjort, at Herebald og Hædkyn ere Navnene paa Higelaks Brødre, ja, er det vist, at Hrædel er Navnet paa Higelaks Fader, kan end Ingen være bekjendt at nægte det. Til Overflod vil jeg dog anmærke, at Herebald kun nævnes eengang til, S. 184 hvor der staaer at Faderen sørgede over Herebald, men kunde dog

ikke hade hans Morder fordi han elskede ham, at 185 læses: *Hædkyn Gothernes Konge*, S. 217 Hrædlingen Hædkyn, og at Ordet ei forekommer tiere.

Heardred. Dette Ord staaer ikke tydelig uden S. 177 og 78. Der staaer, at da Higelak var faldet, tilbød Man Bjovulf Kongestolen, fordi Man ei turde betro *et Barn* Regimentet, men det kunde Ingen sige at han spillede Herre over *Heardred* eller tragtede efter Kronen, han opfostrede ham i Ære og Kjærlighed til han blev ældre og selv kunde raade, men saa kom Others Sønner til Gothland paa Strid, *Higelaks Søn* faldt og da *Heardred* var fældet, drog Ongenthjovs Søn tilbage og lod Bjovulf beholde Kongestolen. Udg. vil derimod at heardred skal oversættes ved imperiosus og consiliosus og forstaaes om Higelak, skjøndt hans Fald i *Frisland* forud er fortalt, skjøndt han da maae gjøre en klar Dativ heardrede til Nominativ og skjøndt der efter hans egen Tilstaaelse tales om en Søn af Higelak, der ei gives andet Navn end Heardred.

Saaledes troer jeg da klarlig at have beviist en af mine største Anker, en Anke, som angik et heelt Afsnit af Digtet, og som for blot at gennemføres fordrede et temmeligt Bekjendtskab med Dig1109tet, og maatte, gennemført, omtrent bevise sig selv, thi naar Man angiver et *saa simpelt* Middel, hvorved der kommer utvungen Mening og Sammenhæng ind, hvor de fattedes før, da skulde egenlig Ingen kræve videre Beviis, og det store, uigjendrivelige Beviis har jeg alt ført for Enhver, der vil gjøre sig den Umage, at gjennemlæse den latinske Oversættelse med mit Par Ord ved Siden. Imidlertid er det rimeligt at Man i vor saa saare aandelige Tid fordrer meer haandgribelige Beviser, og dem har jeg nu givet, røkke dem, hvo som kan!

(Fortsættes.)